

VIDA RELIGIOSA... D'UNA MANERA DIFERENT

REGLA O FÓRMULA DE LA COMPANYIA DE JESÚS

Josep Rambla, sj.

*Als 450 anys de la
seva aprovació per Juli III.
21 de juliol de 1550 - 21 de juliol de 2000*

Introducció

1. La Regla o Fórmula de la Companyia de Jesús
  1. Història
  2. Proposta
  3. Innovació
  4. Interpel·lació
  5. Inspiració
2. Text de la Regla o Fórmula
3. Vida religiosa d'una manera diferent
  1. La missió, eix de l'experiència religiosa
  2. Comunitat en diàspora apostòlica
  3. Testimoni religiós amb un estil de vida evangèlica comuna
  4. Cercar i trobar Déu en totes les coses
  5. Formació específica per aquest gènere de vida religiosa

Notes

Josep Rambla (Barcelona, 1933), jesuïta, membre del Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia i director de l'EIDES (Escola de Teologia i Espiritualitat Ignasiana). Professor d'espiritualitat a la Facultat de Teologia de Catalunya. Ha estat molt anys Delegat Provincial de Formació dels joves jesuïtes de Catalunya. Treballa en acció social i pastoral a Cornellà del Llobregat.

INTRODUCCIÓ

Quan fa més de 450 anys, Ignasi i els seus primers companys van presentar a la Santa Seu el projecte d'un nou orde, la Companyia de Jesús, eren molt conscients que es tractava d'una manera diferent de vida religiosa. Precisament aquesta novetat, el fet de cercar una manera diferent dels models ja existents, els feia vacil·lar sobre la conveniència de convertir-se en religiosos. I, quan després d'una llarga deliberació, van acordar dissenyar el projecte, sabien molt bé que es distanciaven de formes anteriors, com la monàstica o la dels mendicants. On radicava la novetat? Fonamentalment, en el fet que l'apostolat constituïa l'eix al voltant del qual es configurava l'orde religiós. No es tractava de crear un orde religiós amb la finalitat de realitzar activitats apostòliques, sinó de situar el servei apostòlic com a nucli primari i des d'ell crear una forma de vida religiosa. Naturalment, l'apostolat s'entenia en el sentit més fort i evangèlic, com una forma de viure la fe, la relació amb Déu, com a experiència religiosa.

La conseqüència d'aquesta intuïció va ser tota una sèrie de determinacions sobre la manera personal de viure, de pregar, de concebre la pobresa, etc., que trencava amb tradicions seculars de l'Església. Ignasi, en un dels seus documents preparatoris o esbossos de les Constitucions, deixa ben clar que el religiós de la Companyia no viurà en un monestir ben ordenat, ni estarà al resguard de relacions personals corrents amb homes i dones. I, per tant, la formació haurà de respondre a aquesta concepció innovadora, tant en la seva longitud més prolongada, com en el tipus d'activitats i experiències. Fins a l'extrem de ser atacat, més tard, perquè formava els novicis "al carrer".

Des de mitjan segle XVI, han anat naixent noves formes de vida religiosa *apostòlica*. Tanmateix, m'atreiria a dir que en la consciència general de l'Església encara no han calat algunes de les intuïcions que van entreveure Ignasi i els seus companys, de manera que sovint la vida de religiosos i religioses de *vida activa* pateix d'un cert dualisme o dicotomia, com si vida religiosa i apostolat s'ajudessin, sí, però no componguessin un tot únic, encara que amb manifestacions específiques.

La circumstància dels 450 anys de la segona i més definitiva aprovació de la Companyia de Jesús m'ofereix l'oportunitat d'una nova presentació de la *Regla* o *Fórmula* de la Companyia de Jesús i d'una reflexió sobre ella, atenta a les urgències i als reptes del món actual.

Segons aquest propòsit, l'estudi que segueix té tres parts: 1) Primer, la presentació i introducció; 2) seguidament, l'edició anotada del text de la *Regla* o *Fórmula*; 3) després, la interpretació de l'esmentat document en la perspectiva del moment actual de la vida consagrada. La fonamentació i l'aclariment d'alguns punts importants es posen al final, en forma de notes àmplies, per a fer més lleugera la lectura del text principal.

Per acabar aquesta introducció, una observació important: tot i que l'ordre que segueix aquest estudi és el lògic, és molt possible que a alguns lectors els resulti més fàcil i interessant començar per la tercera part, on s'esbossen algunes intuïcions ignasianes d'una especial significació per a la vida consagrada apostòlica en el món actual.

1. REGLA O FÓRMULA DE LA COMPANYIA DE JESÚS

INTRODUCCIÓ AL DOCUMENTII

1. Història

El text que presentem no és un escrit redactat al voltant d'una taula per projectar un pla que es vol realitzar. Aquest document recull una història llarga que ara es formula amb detall i es proposa públicament. La història ve de lluny, almenys de 1534, quan set companys i amics de la Universitat de París, després d'haver compartit amistat, estudis i experiència cristiana intensa decideixen consagrar-se a Déu, en pobresa i en castedat, a fi de poder ajudar millor els altres, a Terra Santa o bé, si no poden anar-hi, posant-se a disposició del Papa. És en una vessant de la muntanya de Montmartre, el 15 d'agost de 1534, que fan aquest vot davant d'un d'ells, l'únic sacerdot, Pere Favre, i liderats per Ignasi de Loiola que els havia anat formant i unintiii.

Durant uns mesos de 1539, acabats els estudis i un cop comencen a escampar-se amb missions apostòliques del Papa, es posen a deliberar sobre com organitzar el seu futur de servei apostòlic als llocs on el Papa hi veu més necessitatiu. Separar-se ja definitivament o bé constituir algun tipus d'associació que els vinculi més els uns amb els altres? Veuen clar que no s'han de separar sense que es consolidi més, d'una manera estable, "la unió entre ells que Déu mateix havia creat". Però, se'ls planteja un dubte més fort: han de fer vot d'obediència a un d'ells? Això els convertiria en religiosos, cosa no gaire ben vista en una època on abunda la relaxació.

A més, repetides vegades els Concilis havien decretat que no es fundessin més ordes religiososv i, per tant, en cas de constituir-se en orde religiós, la Santa Seu els obligaria a posar-se sota una Regla que no correspondria al tipus de vida apostòlica que ells sentien com a vocació comuna. Finalment, es decideixen per la part positiva: fer vot d'obediència a un d'ells (cosa molt evangèlica i molt apta per a donar més força apostòlica al grup) i proposar el seu projecte al Papa per tal que l'aprovi. Tot un riscvi. Els fets que segueixen confirmen tant l'interès del projecte (el Papa s'entusiasma en assabentar-se'n) com les dificultats de l'aprovació. És que resulta massa innovador això d'uns religiosos sense hàbit, sense horaris i pràctiques de pietat comunes, sense penitències establertes per a tothom... A més, a què ve això de fer un vot d'obediència al Papa quan tot cristià l'ha d'obeir... Tot un any, des de setembre de 1539 fins al setembre de 1540, l'esbós del grup, de la Companyia de Jesús, espera a les cancelleries papals en mans de canonistes que examinen i discuteixenvii. Mentrestant, Ignasi i els companys resen i demanen pregàries i ajut per exposar i declarar amb força el seu projecte, el carisma de la Companyia. Finalment, el 27 de setembre de 1540, la Companyia de Jesús neix oficialment, eclesialment, amb l'aprovació pontifícia de Pau III.

La història ha arribat a un bon punt, però no al punt final, perquè la història és sempre arrelament i evolució. De moment, el nombre de jesuïtes està limitat a 60. A més, l'experiència, que és la base de la Companyia, segueix ensenyant i, al cap de 10 anys, la Fórmula o Regla de la Companyia de Jesús es declara més i es precisa en alguns punts, es perfecciona en d'altres i es completa encara en alguns més. Ens trobem al 21 de juliol de 1550 amb la Butlla de Juli III "Exposcit debitum". Fa ara tot just 450 anys.

A mesura que un s'endinsa en la lectura i meditació de les poques pàgines de la Fórmula, s'adona que l'experiència de vida es troba per tot, al dessota de la lletra: "havent experimentat que és més feliç...", "la nostra professió", "el nostre gènere de vida", "els nostres successors, si Déu vol que algun dia en tinguem", "hem experimentat que aquest camí comporta moltes i greus dificultats", "que Jesucrist es digni afavorir aquests fràgils inicis nostres"... La persona que va recorrent aquest text es posa en contacte no solament amb un projecte, sinó amb la vida d'unes persones convertida en oferiment d'una propostaviii.

2. Proposta

La vida i experiència d'Ignasi i els seus companys cristal·litza en una proposta rica i, per tant, complexa, però molt unificada. Dins de la varietat de carismes i formes de vida que possibilita l'evangeli, els trets que caracteritzen l'institut de la Companyia de Jesús es poden sintetitzar en aquests: formar un Cos o Comunitat de persones que viuen una vida en pobresa, castedat i obediència, lliurades al servei de Déu, treballant pel seu Regne amb el Crist i en comunió amb la seva Església dirigida pel Papa, i amb un estil de vida individual i comunitari tot ell segons el que exigeixi aquest servei apostòlic.

En aquesta vida hi destaca per damunt de tot una vivència de l'evangeli: que Déu és vida a desdir i que val la pena consagrar tota l'existència amb tots els recursos personals i juntament amb altres persones que comparteixen el mateix esperit a comunicar-la als altres.

Per això la importància cabdal d'una acció corporativa, ja que la diversitat i importància d'activitats (tant espirituals com culturals o materials) demanarà la conjuminació de molts esforços i el suport dels companys. Com també la importància d'una especial vinculació al Papa per tal d'encertar millor el discerniment de les necessitats més importants o més urgents a les quals s'haurà de subvenir.

A partir d'aquesta opció fonamental, totes les altres coses estan determinades per l'entrega absoluta i desinteressada al servei de la fe, com a vida en plenitud per al món. Per això la gran flexibilitat o novetat pel que fa a la manera de vestir o de resar, a les pràctiques de pietat o dejunis i penitències, a l'estil de vida personal i a l'ordre comunitari de les cases, a l'estil de formació o a la forma de govern.

3. Innovació

La proposta que acabem d'esbossar va suposar una novetat tal que explica les reticències que al principi va trobar entre els canonistes i també entre altres ordes religiosos que no comprenien com podia ser cristiana una forma de vida religiosa com aquella.

De fet, els primers companys jesuïtes no volien de cap manera allunyar-se d'una fecunda tradició anterior. El mateix text revela l'arrelament en la tradició anterior. Per exemple, podem llegir expressions com "militar per Déu" (que traduirem per "posar-se al servei") o "servei diví" que ressonaven a l'Església des de la clàssica Regla de sant Benet; els tres vots tradicionals de castedat, pobresa i obediència apareixen ja a les primeres línies; es veu un desig pregó d'unió amb l'Església i de servir-la en la seva missió; la vida dels preveres de la Companyia no deixa de banda l'oració de les hores o ofici diví; l'estil de vida sacerdotal es regeix pel dels preveres exemplars ("honestos", diu el text).

No hi ha cap afany de novetat per la novetat, ni menys de menyspreu d'altres formes de vida, algunes de les quals estan ja avalades per segles de fecunditat evangèlica. El que desitgen, moguts per l'Esperit, és constituir un cos evangèlic que respongui a noves i creixents necessitats de l'Església i de la humanitat. Aleshores s'adonen que els motlles de vida religiosa vigents fins aleshores, per bé que segueixen tenint una gran validesa, no responen a aquests propòsits que Déu els inspira.

Ara bé, el projecte de vida que presentaven Ignasi i els seus companys topava amb la mentalitat del segle XVI. No s'entenia una vida religiosa sense hores i temps de pregària establerts per a tothom o sense penitències ben determinades, ni un hàbit especial. Tampoc no es comprenia per què es feia un temps de formació espiritual o noviciat més llarg que el que era corrent a l'època o per què "es formaven els novicis al carrer". Doncs bé, totes aquestes característiques innovadores responien a l'original finalitat de la Companyia exposada més amunt: fer un servei com a religiosos a homes i dones en les seves necessitats més urgents o importants. És a dir, amb la *Fórmula* naixia una vida religiosa totalment concebuda i estructurada des del servei apostòlic. D'ací que el centre articulador de tot serà el servei als altres. Per tant, "de la mateixa manera que l'oració coral qualifica els ordes religiosos antics com *Església endins*, en l'absoluta i incondicional *missió* de la Companyia tenim la representació d'una *Església enfora*" (Erich Przywara).

Això s'ha d'entendre bé per tal de comprendre'n l'originalitat que, crec jo, encara no està del tot

assumida i incorporada en l'Església. No es tracta d'uns religiosos que fan pastoral. Ni tampoc d'uns sacerdots o apòstols que es nodreixen d'unes hores de vida espiritual personal o comunitària a fi de fer apostolat. La novetat és que el conjunt de la vida, i per tant, la missió que és encomanada a cada subjecte és *religiosa*. L'institut o gènere de vida dissenyat a la *Fórmula* és tot ell, incloent-hi sobretot la missió apostòlica, que naturalment inclou vida interior i vida de fraternitat, és "camí vers Déu". La comunitat és, per tant, el "cos" de tota la Companyia que comparteix una mateixa inspiració espiritual apostòlica i que, consegüentment, recolza no tant en les hores passades junts, en l'oració o diferents formes de convivència, sinó en la comunió en un mateix projecte apostòlic, discernit en el diàleg entre companys i decidit per un d'ells que té l'autoritat.

Per a viure d'aquesta manera, la formació espiritual i els estudis han de tenir una durada més llarga del que era habitual a fi de preparar-se, tant per fer front a les dificultats que aquest gènere de vida comporta, com per respondre d'una manera convenient a les necessitats de tota mena d'un apostolat variadíssim. La flexibilitat en formes de viure (vestit, horaris, pràctiques de pietat, etc.) és també conseqüència de la gran diversitat de situació en què s'ha de moure la persona que ha d'estar oberta a les demandes sempre inèdites i improgramables de l'apostolat.

Ja es veu, doncs, que aquesta proposta ofereix un camí i una inspiració per formes de vida cristiana que no poden adaptar-se a pautes massa establertes. I també es comprèn que per a viure aquest projecte d'una manera veritablement evangèlica, "cercant i trobant Déu en totes les coses", cal una preparació humana i espiritual llarga i pacient. Però és una proposta que també és un do i un repte prou captivador.

4. Interpel·lació

La *Fórmula* no és pas una exposició objectiva i freda d'un tipus de vida, sinó una invitació, un desvetllament de l'esperit, una provocació de presa de consciència. Les primeres paraules ja revelen el caràcter interpel·lador del text: "Qui vulgui...". En això s'assembla a la Regla de sant Benet que, d'antuvi, s'adreça personalment: "Escolta, fill...".

Un cop oberta la porta que invita a entrar, el text de la *Fórmula* exposa el carisma i la vida de la Companyia de Jesús amb un to espiritual que eleva l'esperit i suscita el desig en el lector: "que miri de tenir Déu davant dels ulls", "que s'hi lliuri amb totes les forces", "segons les forces que li doni l'Esperit Sant", que calculin si tenen prou cabal espiritual per a coronar la construcció d'aquesta torre", "si l'Esperit Sant els dona tanta gràcia", sabem que Déu donarà el necessari per a la vida als qui "només cerquen el seu Regne", "una vida feliç i pura", etc. A més, amb un realisme molt propi d'un bon mestre espiritual, la presentació captivadora va acompanyada de repetits tocs d'atenció a les dificultats i la necessària disposició personal que comporta la vida de la Companyia: "que ningú no es deixi portar per zel, però sense discreció", cercar una "més segura direcció de l'Esperit" mitjançant l'obediència al Papa en les missions apostòliques, fer-se conscients de les pròpies forces espirituals abans de "posar-se sobre les espatlles una tal càrrega", suposades les moltes dificultats d'aquesta vida, que l'experiència en ha mostrat, cal un preparació i selecció molt exigent, etc.

D'aquesta manera, el text que podria ser simplement un document informatiu (i ho és certament), esdevé també un text mistagògic, perquè ajuda a fer una experiència espiritual personal a qui es deixa portar per ell. Efectivament, desvetlla una sèrie de sentiments evangèlics: vivència de Déu i desig del Regne, afany d'ajudar els altres, sentit eclesial, radicalitat de vida personal, gust per la vida evangèlica, obertura d'esperit a la novetat de Déu en la història... Ens trobem, doncs, amb una lectura que tant pot ajudar a informar des de dins sobre la Companyia, com a suscitar un nou impuls de vida cristiana, com a discernir la pròpia vocació (tant en la Companyia com en una altra línia, potser seglar).

5. Inspiració

La *Fórmula* de 1550 era ja la tercera expressió escrita del carisma de la Companyia a partir del primer redactat de 1539, conegut com els “cinc capítols”. El 27 de setembre de 1540, com hem dit més amunt, va ser aprovat un nou redactat del mateix text. Durant deu anys la Companyia va anar creixent en nombre, en activitat evangelitzadora i en experiència. Això va facilitar la nova expressió del text, amb alguns aclariments i nous desenvolupaments.

Per exemple, s'expressa d'una manera més clara la complexa finalitat de la Companyia, s'explicita més el sentit del vot d'obediència al Papa, s'integren no-preveres en la Companyia, es parla més clarament de la conveniència de tenir col·legis per a la formació dels candidats a l'ordre, etc. Tant la història anterior a la primera aprovació de la Companyia com la dels 10 primers anys mostra la importància d'estar atents als canvis dels temps que solen implicar nous signes del que Déu demana pel bé de la humanitat. Per això, ja a l'inici de la nostra *Fórmula*, un cop precisades les coses a les quals es pot dedicar la Companyia i els jesuïtes en particular, s'afegeix aquesta precisió: “segons semblarà convenient a la glòria de Déu i al bé comú”.

Fidel a aquesta invitació a escoltar l'Esperit a través dels temps, la Companyia ha anat declarant i ampliant la intuïció inicial, el carisma, que resta intocable, però que és inspirador de múltiples novetats. Uns quants exemples, només, a partir de l'impuls que ha donat el Vaticà II a discernir els signes dels temps. El servei a la fe, com es veu al principi del nostre text, dóna sentit a tota l'acció de la Companyia. Ara bé, en contacte amb la realitat d'un món on la fe s'eclipsa en molts i sovint és desnaturalitzada (com si no es tractés de la fe en un Déu que és Amor i amor preferent pels més pobres), la Companyia ha definit la seva missió com a “servei de la fe i promoció de la justícia” i ha posat en relleu “l'opció preferencial pels pobres”. Dins la tradició més primitiva d'entrar en contacte amb les cultures i religions tan diverses on es mou, ara ha destacat la importància cabdal del “diàleg interreligiós” i de la “inculturació”. Les noves demandes comunitàries, que han emergit tant a la societat des de fa anys, com a la mateixa Església després del Vaticà II, han afectat també l'estructuració de les diferents comunitats jesuítiques (comunitats petites, comunitats inserides enmig de la població, sovint en barris populars). La formació, sempre dirigida a fer un servei a la humanitat, ha incorporat no solament la importància dels sabers científics i tècnics i una certa familiaritat amb els mitjans de comunicació social, sinó que en la reflexió filosòfica i teològica ha establert un diàleg més obert amb els corrents de pensament contemporani. Es pot dir que, a exemple d'Ignasi de Loiola que fins als últims dies de la seva vida es considerava un *pelegrí*, la Companyia abans i ara segueix en camí, guiada per l'atenció ininterrompuda al que demana “la glòria de Déu i el bé comú”.

2. TEXT DE LA REGLA O FÓRMULA DE L'INSTITUT DE LA COMPANYIA DE JESÚS (21 juliol 1550)

A tots els que en pregunten sobre el nostre gènere de vida, i també als nostres successors...

[La finalitat de la Companyia, les seves activitats, les disposicions requerides en cada u dels que hi volen entrar]

I.

— 1. Qui vulgui lliurar-se al servei de Déu sota la senyera de la creu en aquesta Companyia nostra que volem que es distingeixi amb el nom de Jesús i servir només el Senyor i l'Església, la seva Esposa, sota el Papa, Vicari del Crist a la terra, que tingui present en el seu esperit que, després del solemne vot de castedat, pobresa i obediència, ja forma part de la Companyia fundada sobretot per procurar principalment:

*la defensa
i l'extensió de la fe
i el profit de les persones en la vida i doctrina cristianax*

mitjançant predicacions públiques, formació de la fe i qualsevol altre ministeri de la paraula de Déu, i també exercicis espirituals, educació cristiana de nens i de persones ignorants i la consolació espiritual dels fidels amb el sagrament de la reconciliació i l'administració dels altres sacramentsxi.

I que també estigui preparat per a reconciliar els desavinguts i per a l'ajut misericordiós dels qui estan a les presons o als hospitals i per a practicar les altres obres de caritat, com semblarà convenient a la glòria de Déu i al bé comúxii.

Tot això es farà d'una manera absolutament gratuïta, sense rebre cap remuneració pel treball de les activitats esmentadesxiii.

I que procuri tenir tota la vida davant els ulls primer de tot Déu i després la manera de ser de la Companyia que és un camí vers ell i assolir amb totes les forces aquest fi que Déu li proposa. Cadascú, però, d'acord amb la gràcia que l'Esperit Sant li concedeixi i el grau propi de la seva vocació.

— 2. I per tant, no fos que algú tingui zel, però sense discreció, el judici sobre el seu propi grau i el discerniment i la distribució dels oficis estarà del tot en mans del Prepòsit General o del Superior que elegirem en el futur o d'aquells que ell posi en el seu lloc amb la mateixa autoritat, de manera que es mantingui l'ordre convenient, necessari en tota comunitat ben constituïda.

I aquest Prepòsit tindrà autoritat, amb el consell dels seus companys (de manera que correspongui a la majoria de vots el dret de decidir), de fer Constitucions que ajudin a la realització d'aquest fi que ens és proposat; i també de declarar aquells possibles dubtes

referents a l'institut de la Companyia contingut en aquesta Fórmula.

El consell, que s'ha de convocar necessàriament per fer o canviar les Constitucions i per altres coses de major importància, com ara alienar o suprimir Cases i Col·legis un cop erigits xiv, s'entén que és la major part de tota la Companyia Professa (segons la declaració de les nostres Constitucions) que sense gran inconvenient pugui ser convocada pel Prepòsit General.

En les altres coses no tan importants, el mateix Prepòsit, amb l'ajuda del consell dels seus germans, com ell jutgi oportú, tindrà tot el dret d'ordenar i manar per si mateix allò que en el Senyor li sembli convenient a la glòria de Déu i al bé comú, segons s'explicarà en les mateixes Constitucions.

***[L'obediència al Papa per a un discerniment
més segur del servei apostòlic]***

II.

— 3. I tots els qui facin professió en aquesta Companyia, no solament sàpiguen en el moment de la seva professió, sinó que ho recordin tota la vida, que tota aquesta Companyia i cada un dels qui hi professen estan al servei de Déu sota la fidel obediència del nostre sant Pare Pau III i els altres Papes successors seus.

I, encara que l'evangeli ens ensenya i sabem per la fe vertadera i creiem fermament que tots els cristians li estan subjectes com a Cap i Vicari de Jesucrist, tanmateix, per una major devoció a l'obediència a la Seu Apostòlica i una major abnegació de les nostres voluntats i una direcció més segura de l'Esperit Sant, hem cregut que era molt convenient que cada un de nosaltres i tots els qui més endavant facin professió, a més d'aquell triple vincle dels tres vots, s'obliguin amb un vot especial a això: a fer immediatament sense cap subterfugi o excusa el que el Papa actual i els que amb el temps es vagin succeint ordenin pel profit del proïsme i l'extensió de la fe i també a anar a qualsevulla regió on ens vulguin enviar, en la mesura que puguem. I això, tant si ens pensen enviar als turcs, com a qualssevol altres infidels, encara que sigui a les regions que s'anomenen Índies, o a qualssevol heretges o cismàtics o també a qualssevol fidelsxv.

— 4. Per tant, els qui s'uniran a nosaltres, abans de posar aquesta càrrega sobre les seves espatlles, que meditin molt i molt de temps si tenen un cabal tan gran de béns espirituals per a poder acabar la construcció d'aquesta torre, segons ho aconsella el Senyor a l'evangeli xvi. És a dir, si l'Esperit que els impulsa els promet tanta gràcia que els doni confiança per a carregar, amb la seva ajuda, el pes d'aquesta vocació. I un cop, per inspiració del Senyor, s'hagin unit a aquesta milícia de Jesucrist, han d'estar preparats dia i nit amb la cintura cenyida i promptes a pagar un deute tan gran.

— 5. I, a fi que no pugui haver-hi entre nosaltres ambició o rebuig d'aquestes missions o destins, que tots sàpiguen que no han de tractar res relatiu a aquestes missions, ni per si mateixos ni per altres, amb el Papa, sinó que han de deixar tota aquesta cura a Déu i al mateix Papa, com a Vicari seu, i al Prepòsit de la Companyia. I aquest Prepòsit (com els altres companys) tampoc no haurà de tractar res de la seva missió, en un sentit o en un altre, amb l'esmentat Pontífex, si no és per consell de la Companyia.

[El bon ésser de la Companyia exigeix també]

III.

— 6. Tots també faran vot que en totes les coses referents a l'observança d'aquesta Regla nostra obeiran el Prepòsit de la Companyia, que serà elegit per a aquest càrrec el més idoni possible, per majoria de vots, segons es declararà a les Constitucions. Ell tindrà tota aquella autoritat i poder sobre la Companyia que serà útil per a la bona administració, correcció i govern de la mateixa Companyia. Que ordeni, però, allò que conegui que és oportú per a la realització del fi que Déu i la Companyia li proposen. I en el seu govern recordi sempre la benignitat i la mansuetud i caritat de Crist, i el model de Pere i Pau xvii. I tant ell com el Consell esmentat mirin assíduament aquesta norma.

I tots els súbdits, tant pels avantatges immensos de l'ordre, com per la pràctica contínua de la humilitat, mai prou lloada, no solament han d'obeir sempre el Prepòsit en tot el que fa referència a l'institut de la Companyia, sinó que han de reconèixer en ell, com present, el Crist i li han de tenir el respecte degut.

*[Pobresa absoluta de persones i comunitats,
però diferent pels qui estan en temps de formació]*

IV.

— 7. I havent experimentat que una vida el més allunyada possible de tot contagi d'avarícia i el més semblant possible a la pobresa evangèlica és més feliç, més pura i més apta per a l'edificació del proïme; i com que sabem que nostre Senyor Jesucrist, proveirà del necessari per al manteniment i per al vestit dels seus servents que només cerquen el Regne de Déu, tots i cada un faran vot de perpètua pobresa d'aquesta manera: que ni individualment ni en comú, els Professos ni cap de les seves cases o esglésies puguin adquirir cap dret civil a ingressos, rendes, possessions, ni tampoc a retenir béns estables de cap mena, tret del convenient per a l'ús i l'habitatge personal. S'han de sentir satisfets amb el que els donin de caritat per a les necessitats de la vida xviii.

— 8. Amb tot, com que les cases que el Senyor ens doni, s'han de destinar al treball a la seva vinyaxix i no pas per a la dedicació a l'estudi, i com que, d'altra banda, sembla que serà molt convenient que d'entre els joves amb inclinacions espirituals i aptes per als estudis es preparin operaris per aquesta vinya del Senyor, de manera que constitueixin com un planter de la nostra Companyia, fins i tot la Professa, és bo que la Companyia Professa per a la comoditat dels estudis, tingui col·legis xx d'estudiants on hi hagi alguns que se sentin moguts per devoció a construir-los i dotar-los.

Aquests col·legis, de seguida que siguin construïts i dotats (però no amb béns l'aportació dels quals correspongui a la Seu Apostòlica), supliquem que ja des d'ara siguin erigits per l'autoritat Apostòlica o es considerin erigits. I aquests col·legis podran tenir rendes, censos i possessions destinats a l'ús i a les necessitats dels estudiants. Quedarà, però, en mans del Prepòsit o de la Companyia tot el govern o superintendència d'aquests col·legis i dels estudiants esmentats, quant a l'elecció dels Rectors o Superiors i estudiants i a la seva admissió, acomiadament, acceptació i exclusió. També estarà a les seves mans l'elaboració d'estatuts i la instrucció, erudició, edificació i correcció dels estudiants i la manera de proveir-los de l'alimentació i el vestit i totes les altres coses necessàries i tota la resta que toca al govern, la direcció i la cura d'ells. I l'administració es farà de tal manera que ni els estudiants puguin abusar dels béns, ni la Companyia Professa aprofitar-se'n pel seu ús, sinó per a subvenir a la necessitat dels estudiants.

Aquests estudiants hauran de ser tals en talent i costums que hi hagi esperança raonable que, un cop acabats els estudis, seran útils per a les activitats de la Companyia. I d'aquesta manera, finalment, després de comprovat el seu aprofitament en esperit i en ciència i després de ser provats suficientment, podran ser admesos a la Companyia.

*[Estil de vida dels jesuïtes i
formació i provacions abans de l'admissió]*

V.

Tots els companys, com que han de ser preveres, tindran l'obligació de resar l'ofici diví segons el ritus comú de l'Església, però en privat i no en comú o en el cor xxi. I, pel que fa a l'alimentació, el vestit i les altres coses exteriors, seguiran l'ús comú i aprovat dels sacerdots exemplars, de manera que el que cadascú redueixi d'això per necessitat o pel desig de profit espiritual, per devoció i no per obligació, ho ofereixi, de la manera que convingui, com obsequi raonable de la seva persona a Déu xxii.

— 9. Aquestes són les coses que hem volgut explicar com un esbós de la nostra professió, sotmès al beneplàcit de l'esmentat Papa Pau i de la Seu Apostòlica. Ho hem fet ara per informar d'una manera sumària aquells que ens pregunten sobre el nostre tipus de vida i també a aquells successors nostres, si Déu vol que tinguem algun dia imitadors d'aquesta vida.

I havent experimentat que aquesta vida comporta dificultats abundants i feixugues, hem cregut oportú també determinar que ningú no sigui rebut a fer la professió en aquesta Companyia, sense que la seva vida i doctrina hagi estat reconeguda amb proves llargues i molt diligents (segons es declararà a les Constitucions). Perquè, veritablement, aquesta Companyia requereix persones humils i prudents en Crist i assenyalades per la puresa de vida cristiana i per la ciència.

Més encara, també els qui s'admetin com a Coadjutors tant en les coses espirituals com en les corporals xxiii i com a Escolars, no seran admesos a aquesta milícia de Jesucrist sinó després de ser examinats amb diligència i d'haver comprovat que són aptes per al mateix fi de la Companyia. Tots ells, després de les provacions suficients i el temps declarat a les Constitucions, hauran de fer els seus vots, per devoció i major mèrit, però no solemnes (tret d'alguns que, amb llicència del Prepòsit General, per la seva devoció personal i la qualitat de les persones, podran fer aquests tres vots solemnes). Aquests vots els obligaran mentre el Prepòsit General cregui que han de seguir a la Companyia, segons s'explicarà amb més detall a les Constitucions. Que Jesucrist es digni afavorir aquests fràgils inicis a glòria de Déu Pare, al qual sempre sigui donada la lloança i la glòria per tots els segles. Amén.

3. VIDA RELIGIOSA D'UNA MANERA DIFERENT

CLAUS D'UNA VIDA APOSTÒLICA AUTÈNTICAMENT RELIGIOSA

Després d'una lectura atenta de la Regla de la Companyia de Jesús, podem constatar com el carisma que s'hi exposa obre una sèrie de pistes, per a una teologia de la vida consagrada, encara no del tot integrades en la reflexió i l'actualització de la vida religiosa apostòlica.

S'hi descobreixen unes claus que il·luminen tant el mateix nucli de la vida religiosa com algunes de les seves manifestacions més importants (la vida de comunitat, el testimoni, l'espiritualitat, la formació). Seguim, doncs, ara aquestes pistes, no per proposar aplicacions concretes a la gran diversitat de carismes dintre de la vida consagrada apostòlica, sinó per oferir algunes coordenades orientadores en el complex mapa d'aquesta vida consagrada.

I dins de l'espessa selva de situacions, sempre s'haurà de tenir present les diferències que es donen entre la vida consagrada femenina i la masculina. Una altra mostra de la riquesa i el pluralisme en què ens movem.

1. La missió, eix de l'experiència religiosa

*“El meu aliment és fer la voluntat del qui m'ha enviat i dur a terme la seva obra”
(Joan 4,34)*

La vida consagrada és una vida centrada d'una manera especialment significativa en Déu xxiv. Ja des de la clàssica formulació de sant Benet en la seva Regla, “buscar Déu” s'ha considerat sempre la característica de la via monàstica i de totes aquelles formes de vida cristiana que pertanyen al que avui s'anomena vida consagrada xxv. Tota la vida d'una Congregació i la de cada un dels seus membres, dins d'aquesta mateixa tradició secular, es polaritza plenament en Déu, que és el veritable esbarzer ardent. La vida teològica, expressada en els tres vots de castedat, pobresa i obediència, té un pes fonamental i particular.

Però és en aquest contacte incandescent amb Déu on es troba, com li va passar a Moisès, una crida i una missió al món. Podem afirmar, doncs, que la religiositat o dimensió transcendent de la vida religiosa apostòlica es troba en la seva *mundanitat*. Perquè el religiós o la religiosa viurà la seva condició pròpia no allunyant-se del món i de la societat, sinó com a enviats, submergint-s'hi, a la “vinya del Senyor”, de la mateixa manera que Jesús. Així, es converteix en una nova anella en la llarga tradició de la vida consagrada.

Aquesta forma de viure l'experiència de Déu s'il·lumina d'una manera admirable en un episodi capital de l'itinerari espiritual, místic, d'Ignasi de Loiola. En efecte, durant la seva estada d'uns onze mesos a Manresa, després d'un període de grans trasbalsaments interiors, clarors i obscuritats, pau i torbació, confiança i desesperació, el sant es va trobar envaït per una gran claredat, una llum que li va permetre contemplar la realitat del voltant amb uns altres ulls, comprendre-ho tot amb una altra intel·ligència. És a dir, es va trobar enfront de la realitat del món que l'envoltava i tot li va semblar nou, de manera que, en una espècie de síntesi existencial, les realitats del món, juntament amb les realitats de la fe, van ser captades en el seu sentit més profund i espiritual. Des d'aquell moment, Íñigo ja no s'aparta del món, sinó que immers en el cor de la societat no pensa ni desitja cap altra cosa que “ajudar les ànimes”, aprofitar el proïsme xxvi.

Aquest impuls, nascut de la vivència de Manresa, al cap de gairebé 20 anys acaba

crystal·litzant en el carisma d'un orde religiós tot ell informat per la realitat exterior: servir els altres, buscar la perfecció evangèlica de tothom, moure's per qualsevol part del món on la necessitat humana és urgent, etc. Aquesta *mundanitat*, doncs, es concreta en la missió: tota una vida orientada al servei dels altres a fi de posar-los en comunicació amb la plenitud de vida de Jesús, el Senyor, i el seu evangeli.

Experiències d'aquest gènere no són exclusives d'Ignasi, ni són una diferència específica del seu carisma. Per exemple, la mateixa Teresa del Nen Jesús confessa que la seva trobada amb Déu es produeix més sovint durant estones no dedicades a la pregària, fins i tot quan aquestes abunden moltxxvii. Tanmateix, articular la vida consagrada al voltant de l'eix de la missió és característic de la vida consagrada al servei apostòlic.

No es tracta, evidentment, d'apagar el foc teològic, ànima també dels qui se centren més en la vida en comú o en la pregària litúrgica. Ni tampoc, per contra, de dissoldre l'experiència de Déu en una vida més o menys útil o interessant, sinó, al contrari, deixar que tota la vida, i particularment la missió apostòlica, s'impregni de la immensitat de Déu. El religiós, juntament amb la seva tasca apostòlica, sempre haurà de tenir davant els ulls, Déu. Fidels al Vaticà II i a l'ensenyament de Joan Pau II, afirmem que l'apostolat pertany "a la mateixa naturalesa de la vida religiosa" dels instituts de vida apostòlica, però ara tractem d'extreure conseqüències que, a la pràctica, són sovint ignorades xxviii.

Ara bé, el mateix Esperit de Déu que s'amaga en el cor de la realitat mundana, animada i il·luminada per Ell, és qui obre els ulls de la fe a aquesta realitat, creant una mirada i una actitud positives davant de tot. Dues expressions teilhardianes fan justícia a aquest tarannà espiritual que descriu: *medi divi* i *diafania*. Tot el món es troba divinitzat pel dinamisme revitalitzador del Ressuscitat, il·luminat pel foc abrasador del Déu que l'habita. Un món que, certament, encara pateix dolors de part fins que sigui del tot alliberat del que l'impedeix manifestar-se completament com el que ja és. I, en aquest procés alliberador del món i de les persones, molts religiosos i religioses se senten empesos des d'un impuls netament teològic. Un procés que, per tant, és una experiència religiosa, ja que és una sinergia amb Déu mateix que "treballa i labora" (segons expressió ignasiana), que envia el Fill, que segueix present en el món pel seu Esperit.

Per tant, aquí no s'afirma només que l'acció apostòlica forma part de la naturalesa religiosa, sinó que la missió, que ho determina i engloba tot, és el lloc propi, la clau, d'aquest tipus de vida religiosa xxix. És evident, sens dubte, que aquesta forma de vida religiosa demana un tarannà especial, perquè no és per persones cridades a una trobada amb Déu en la soledat i el recolliment, que necessiten sovint agafar distància del bullici i el tràfec de la societat per viure en sintonia amb Déu. És una vida per persones reconciliades amb la societat del seu temps i amb les manifestacions pròpies de la seva època, tot i que, òbviament, es troben en conflicte amb la dosi d'antievangeli que cada temps comporta i que tota forma de vida religiosa ha de rebutjar per complet. Persones que viuen l'intent, mai no aconseguit del tot, d'una vida unificada, d'estimar totes les coses en Déu i Déu en totes les coses.

Es pot dir, doncs, que aquest gènere de vida religiosa posa en relleu el Déu que tant estima el món que li dona el seu Fill (Joan 3,16) i que, d'una manera irrevocable, l'ha lliurat en la resurrecció, i ha unit totes les coses en Ell. (Ef. 1,10; Col 1,15-20). I també es pot afirmar que ignorar o, encara pitjor, desqualificar aquesta concepció de la vida religiosa seria desconèixer i menysprear el caràcter pneumatològic de la missió apostòlica.

En efecte, Jesús va prometre una presència constant als enviats a evangelitzar (Mt 28, 19-20) i els va donar el seu mateix Esperit (Jn 20, 21-22). Així, el mateix acompliment de la missió

(molt sovint realitzada en tasques i àmbits seculars com la sanitat, l'ensenyament, l'acció social, etc.) es transforma en mediació de la unió amb Déu i en la seva epifania existencial.

2. Comunitat en diàspora apostòlica

“Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus... Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món.” (Mt 28,19-20)

Tota vida religiosa comporta algun gènere de vida comunitària. D'una manera ordinària la comunitat s'entén sobretot com a comunió de cors en la convivència, compartint vida en les dimensions tant pròpiament de fe com en aspectes més humans i materials. Perquè el model de la comunitat de Jerusalem (Ac 2,42-46; 4,32-35) ha informat, de fet, una gran part de les tradicions comunitàries de l'Església. Ara bé, en la vida religiosa que descrivim es parteix de la missió, clau del seu carisma i eix de la vida religiosa. Aquesta missió sovint repartirà i separarà els seus membres a llocs i tasques molt diverses, sense que per això els germans i les germanes vulguin renunciar a la comunitat, ja que no és obra seva, sinó de Déu que ha distribuït un mateix carisma entre persones tan variades. D'aquí el desig d'estructurar una forma de vida comunitària a partir de la missió, que no divideixi germans i germanes d'una mateixa Congregació, encara que els separi físicament, atès que fins i tot en la separació i distància físiques, tots haurien de tenir cura els uns dels altres. Així es desenvolupa una forma de comunitat religiosa que no s'expressa tant en la convivència (moltes vegades possible i desitjable, però d'altres vegades no), sinó en el fet de compartir un mateix carisma i una inspiració comuna (que amaga un fort component d'humanitat i d'amistat) i en la solidaritat efectiva de les diverses missions encomanades als seus membres. És la plasmació carismàtica del grup de Jesús amb els seus deixebles enviats a predicar, més que no pas de la primitiva comunitat de Jerusalem. Ara bé, l'evangeli ens presenta els deixebles enviats a predicar, però també en una relació i comunicació vives amb el Mestre i entre ells, a partir de “tot el que havien fet i ensenyat” (Mc 6,30). Per tant, aquest tipus de comunitat religiosa es funda en la unió que l'Esperit Sant realitza entre aquells que ell mateix dispersa per ser testimonis “fins a l'extrem de la terra” (Ac 1,8). El model que inspira i tipifica la comunitat apostòlica descrita, és la imatge de Pau en moviment incessant, portat per la sol·licitud evangelitzadora, en comunió amb molts cristians i amb diferents comunitats.

Aquesta forma de vida comunitària requerirà unes condicions imprescindibles en els seus membres: una formació adequada, una comunicació de qualitat entre les persones, una alimentació constant del carisma que funda, alhora, missió i comunió, i la pregària dels uns pels altres i per tot el cos universal. La llarga formació en la convivència no solament ajuda a conrear hàbits comunitaris, sinó que crea aquell grau de relació i d'amistat entre els companys que serà el fonament d'una comunió en un mateix esperit en el futur i que farà possible un afecte i un interès entre els companys i les seves activitats quan la missió els separi xxx. La comunicació epistolar, i la que avui possibiliten els imponents mitjans moderns tant de comunicació com de locomoció, ha de posar-se en joc per tal que la relació que tota comunitat requereix no solament es mantingui, sinó que es reforci quan, a causa de les exigències molt variades de l'apostolat, no poden o no s'han de prodigar les trobades personals o grupals.

Atès que el que ha fet néixer la comunió en la mateixa missió és el carisma, do concret de l'Esperit Sant, solament es mantindrà i desenvoluparà aquesta comunitat (que ha d'integrar les dimensions humanes de la persona) en la mesura que l'esmentat carisma sigui alimentat en les seves mateixes fonts. És a dir, serà tasca contínua del religiós o de la religiosa, posseïdors

d'aquest do, actualitzar sense parar la gràcia original de la seva vocació concreta en l'estudi, en la pregària, en la praxi. Així, com sarments d'un mateix cep o membres d'un mateix cos, tots formaran una unitat viva, més enllà de les majors o menors ocasions de trobada i de comunicació. I quan aquestes circumstàncies es donin, fàcilment brollarà la riquesa d'una experiència comunitària privilegiada.

D'altra banda, aquesta vida comunitària fundada en la missió, de cap manera exclou el foment de les oportunitats de trobada i de relació personal de qualitat veritablement humana i religiosa que, alhora, seran potenciadores de la mateixa missió. El servei que superiors i superiores fan a les comunitats i a tots els seus membres ha d'orientar-se en bona part a afavorir aquesta relació i comunicació de veritable qualitat i fondària espiritual que, sovint, està renyida amb l'excessiva freqüència de reunions, inevitablement superficials i, potser, infantilitzants xxxi. Finalment, la comunitat apostòlica com a comunitat de fe ha de privilegiar aquella comunicació profunda que s'estableix mitjançant la pregària dels uns pels altres, per tot el cos i per la missió que cadascú i tots junts realitzen. Aquesta oració apostòlica té la virtut de transformar el cor i la mirada cap als germans i cap a la missió que és obra de l'Esperit. Per això, és la primera cosa que s'ha de procurar per mantenir la comunitat religiosa apostòlica en el seu bon ser i per assolir més fecunditat.

3. Testimoni religiós amb un estil de vida evangèlica comuna

“Que brilli igualment la vostra llum davant la gent” (Mt 5,16)

El testimoni és una de les característiques més assenyalades d'aquella vida consagrada no sempre dedicada a serveis apostòlics directes (per exemple, la vida monàstica i també algunes formes de vida consagrada més destacades pel testimoni que pel servei actiu). Aquest caràcter testimonial és, òbviament, també propi de religiosos i religioses consagrats a l'apostolat, de manera que el testimoni informi i potenciï la seva activitat pròpia, els diferents serveis característics de cada carisma. Així el servei de la paraula o de les diverses accions troben en el viure de cada religiós o religiosa, i en el de les seves respectives comunitats, no solament la confirmació de la validesa del missatge, sinó una il·luminació i una crida al seguiment; un testimoni viu que projecti llum enmig dels fluxos d'empobriment humà que ens rodegen i convoqui, d'una manera senzilla i propera, a unes altres formes de viure, fins i tot que despertin interrogants que obrin l'esperit cap a altres dimensions de l'existència, o potser parli tàcitament de Déu. En aquest camp del testimoni de vida s'imposaria un esforç de creativitat espiritual per potenciar les possibilitats de la pobresa religiosa com una sensibilitat en el món dual en què vivim, de la castedat com una profecia de relacions profundament humanes, de la comunitat i de l'obediència com una manera de llibertat i de disponibilitat per a un projecte humà comú.

Entre el testimoni de vida i la proximitat a les persones a les quals es destina l'activitat apostòlica cal que es doni una estreta i manifesta relació. Perquè, suposat un estil de vida veritablement evangèlic i profètic, els religiosos i les religioses no es poden comportar de manera que la seva presència allunyi aquelles persones a qui han d'ajudar, sinó que els han de facilitar l'apropament i la relació. Per això, convindrà que la vida sigui comuna en el capteniment exterior, tant en el vestir, com en els altres costums o formes de vida, de manera que l'aparença exterior, l'habitatge (ni monestir ni convent) no creïn barreres de cap tipus. D'aquesta manera, el servei revestirà el caràcter evangèlic de la proximitat i de la humilitat

que han de distingir la diaconia cristiana xxxii.

A més, persones entregades al servei ampli i canviant, enmig del món, no han d'estar sobrecarregades amb obligacions i pràctiques comunes que dificultin l'agilitat requerida per un servei d'aquest gènere. Això passaria si l'organització de la vida personal o comunitària es trobés determinada al marge dels imperatius de la missió pròpia. Per exemple, amb horaris al marge del que demana el servei, amb reunions comunitàries de pregària o d'un altre tipus que limitin la forma de fer el servei, amb penitències o condicions de vida que disminueixin les necessàries forces personals per a unes activitats que, sovint, seran fatigoses, etc.

Tot això no implica que es canonitzi el desordre, l'oblit de la vida interior i de la formació o l'empobriment de la vida comunitària, condicions indispensables d'un servei apostòlic que no es confon amb el simple fer activitats i, encara menys, amb el tràfec d'una vida desbordada i dispersa. Tanmateix, el que es pretén és posar l'ordre i l'organització de les necessàries pràctiques de vida personal i comunitària en funció del servei apostòlic. I, com a conseqüència, valorar més la qualitat que la quantitat (moltes vegades pesada i, fins i tot, inútil) d'aquestes pràctiques.

4. Cercar i trobar Déu en totes les coses

*“Com el Pare m’ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres... Rebeu l’Esperit Sant”
(Jn 20,21-22)*

Tot el que precedeix ens mostra que el que caracteritza aquesta vida religiosa en comparació amb unes altres formes de vida consagrada és la capacitat de viure Déu en qualsevol circumstància en què la missió situï cadascú, sense nostàlgies de llocs o pràctiques devocionals no requerides per aquesta missió i fent servir aquells mitjans humans exigits per la mateixa missió. L'Esperit Sant es troba en el cor de la missió i, per això mateix, aquesta, ben viscuda, és experiència de l'Esperit. No es tracta de substituir Déu per les tasques o altres coses, com si aquestes fossin una espècie de moneda de canvi de Déu. Tampoc no es tracta de convertir l'experiència religiosa en una experiència purament ètica a través del servei apostòlic. Cal cercar Déu mateix que se'ns dona i es revela en les coses del nostre món, si el contemplem amb els ulls de la fe, si ens obrim a ell amb aquell amor que l'Esperit vessa en els nostres cors i si cooperem amb ell amb els mitjans que ell ens ofereix. Aquesta actitud creient respecte de tot el que ens rodeja, capacita per copsar les coses en la seva realitat més profunda i autèntica i no d'una manera estàtica sinó dinàmica, en un procés de creixement i de transformació que invita a seguir la crida d'un Déu que “treballa” (Jn 5,17), que, per l'Esperit, “ho disposa tot en bé dels qui l'estimen” (Rm 8,28). Encontre amb Déu, escolta de la seva crida i resposta a col·laborar en la seva obra són tres components de l'experiència vital, rica i simple, que és subjacent en l'espiritualitat del religiós que viu aquest gènere de vida.

Atès que ens trobem amb una experiència teologal, aquesta vida religiosa comporta una obertura contínua a l'acció de l'Esperit Sant, un èxode, un descentrament, un holocaust, que és l'altra cara de la felicitat o plenitud que produeix: viure el goig i la joia inesgotables de la trobada abrusadora del Déu inefable i proper en el cor de la vida humana, en la donació plena i incondicional a l'obra del Regne de Déu. En aquest cas, pot, fins i tot, produir-se que les mateixes *distraccions*, inherents al treball apostòlic en les mil variades formes que revesteix, arribin a ser una autèntica experiència espiritual, encara més elevada que la més alta contemplació xxxiii. Perquè és Déu mateix, font d'Amor, qui per iniciativa amorosa pròpia, es

comunica i es revela.

Això no indica que el religiós no hagi de donar el seu temps a la pregària personal o comunitària o no hagi d'atendre les exigències humanes que comporta l'exercici de la missió (estudi i descans, relacions humanes i cura de la pròpia intimitat, conreu d'un estil de vida personal senzill, però humà, etc.). A més, no es pot oblidar la necessària lluita que ens imposen les nostres resistències a l'acció de l'Esperit.

Tanmateix, aquestes exigències, que són comunes a tota vida cristiana (també la seglar), hauran de moderar-se i concretar-se d'acord amb el que és l'eix vertebrador de la seva vida que és la missió apostòlica. Aquesta, òbviament, no és solament un treball o servei ben realitzats, sinó una acció dirigida en les seves finalitats, en els seus mitjans i en la seva manera de viure i de fer, per la recerca del "seu Regne i la seva justícia" (Mt 6,33). L'amor, que segons sant Pau, té la seva maduresa en el discerniment xxxiv, realitzat en la comunió de l'orde religiós, és el que dictarà la manera precisa com cada religiós haurà d'orientar la seva vida personal al servei d'un projecte apostòlic comú.

Una típica expressió ignasiana, d'encuny paulí, sintetitza l'hàbit espiritual que haurà d'inspirar i determinar totes les opcions que una religiosa o un religiós ben format ("espiritual") ha de prendre en la seva vida personal (pregària, estudi, penitència, descans, etc.): la "discreta caritat" xxxv, és a dir, l'amor lúcid o la lucidesa de l'amor.

5. Formació específica per a aquest gènere de vida religiosa

"Qui de vosaltres, si vol construir una torre, no s'asseu primer a calcular-ne les despeses i veure si té recursos per a acabar-la?" (Lc 14,28)

Qualsevol tipus de vida consagrada ha de tenir una formació adequada al seu gènere particular. No pot ser la mateixa la de la vida monàstica que la de religiosos o religioses més dedicats a serveis exteriors. Ni tan sols aquests poden tenir tots la mateixa formació, atès que hi ha congregacions que fan uns serveis més especialitzats i comuns a tots els membres de la mateixa congregació (educació o sanitat, per exemple) i d'altres, en canvi, que realitzen la missió mitjançant tasques variades.

Tanmateix, en el tipus de vida religiosa de què parlem, en destaquen algunes característiques especialment. Una *longitud* que permeti cobrir no solament la varietat de capacitats per a un servei múltiple, sinó, sobretot, per a una maduració espiritual i un coneixement profund de la vida que es vol abraçar, plena de dificultats i exposada a continus canvis exigits per l'apostolat que ha de respondre a necessitats sempre noves i, fins i tot, sorprenents. Aquesta formació ha d'incorporar un *contacte amb el món*, amb la societat, que permeti anar integrant en la mateixa experiència religiosa les relacions humanes, el coneixement crític de la societat, l'hàbit de combinar convenientment l'obertura a les diverses situacions de la vida de la gent amb els imperatius d'una vida de fe i vida interior.

La unió de vida interior i praxi ja s'ha de conrear des dels primers anys, atès que la vida religiosa bascula sobre la pràctica de l'apostolat i aquest ha d'estar animat per un esperit veritablement evangèlic d'acord amb el carisma propi. Cal avançar en l'íntima unió d'aquestes dues cares d'una mateixa realitat religiosa per evitar en el futur les dicotomies o divorcis que, o bé empobreixen l'apostolat o converteixen la vida espiritual en una experiència alienant. Aquest conreu de la unió del nostre món interior (pregària, exercicis espirituals, pràctica de les

virtuts, vida de comunitat, etc.) i el món exterior (algunes pràctiques d'apostolat, d'activitats socials, de relació amb els ambients on es viu o es treballa, el contacte viu amb el món dels pobres, etc.) possibilita que, a poc a poc, es vagi fent l'experiència de Déu en tota la vida, "trobar Déu en totes les coses". Aquest ha de ser el test del progrés en la formació espiritual de religiosos i religioses que comparteixen el carisma religiós de la missió apostòlica.

És evident que una formació d'aquest gènere ha de prioritzar una experiència espiritual personal molt forta: una experiència llarga i profunda de desert, que no consisteix només en l'aïllament, sinó en la trobada cara a cara amb Déu, a la pregària i fora d'ella, en el treball interior per fer-se dòcil a la seva crida i a les exigències del seguiment de Crist (que són comunes a tot tipus de vida cristiana i que podrien resumir-se en l'*abnegació*, no entesa com a penitència i dolor, sinó com a alliberament de tot el que ens impedeix deixar-nos portar pel Senyor, que és qui té la iniciativa amorosa en les nostres vides), ensinistrament en la pràctica de discernir les crides de Déu en la vida ordinària i no solament en la pregària, etc.

L'ideal de la formació espiritual serà "cercar en totes les coses Déu nostre Senyor" i fer, amb el cor purificat, la síntesi vital de l'amor a Déu i a les criatures: "a Ell en totes estimant i a totes en Ell" xxxvi.

Sense la inversió seriosa de temps, il·lusions i recursos de tot tipus no podem pretendre que la vida religiosa consagrada a l'activitat apostòlica respongui al projecte fascinant que amaga i a les necessitats d'un món que té resoltes moltes de les necessitats materials, però que continua demanant un "suplement d'ànima".

A més, seria un frau anar proclamant, amb diverses formes de promoció de vocacions, les excel·lències d'aquesta nostra forma de vida consagrada i després, a la pràctica, oferir un gènere de vida cristiana *light*.

NOTES

---

i Ignasi s'expressava així: “La causa que ens ha mogut a fer majors experiències i a prendre més temps que en altres congregacions acostumen a prendre, és que si un entra en un monestir ben ordenat i ben concertat, estarà més apartat d'ocasions de pecat...”, però el jesuïta “discorrent ha de conversar amb bons i amb bones, i amb dolents i amb dolentes, per a les quals converses es requereixen majors forces i majors experiències...” (*Monumenta Ignatiana*, series tertia, tomus I, p. 60).

ii . La documentació imprescindible per a l'estudi de la Fòrmula o Regla de la Companyia es troba a *Monumenta Historica Societatis Iesu, Monumenta Ignatiana*, series tertia, tomus primus, *Monumenta Constitutionum praevia*. Una excel·lent introducció: A. M. de Aldama, Notas para un comentario a: La Fòrmula del Instituto de la Compañía de Jesús, C. I. S., Roma, 1981. Vegeu també l'edició i el comentari de la Fòrmula, a: S. Arzubialde - J. Corella - J. A. García Lomas (edit.), *Constituciones de la Compañía de Jesús. Introducción y notas para su lectura*, Colección “Manresa”, Mensajero-Sal Terrae, Bilbao-Santander.

iii Per a la comprensió de la història que es troba a la base del naixement de la Companyia de Jesús és summament important l'Autobiografia de sant Ignasi. Aquest relat, a judici dels companys que li ho van sol·licitar amb insistència, havia de ser “útil principalment per a nosaltres i la Companyia” (J. Nadal). És més, Gonçalves da Câmara, referint-se a paraules del mateix Nadal, afirmava que la narració de com Déu havia dirigit Ignasi des de la seva conversió “era fundar veritablement la Companyia”.

iv El 15 d'agost de 1534, a Montmartre, els companys eren set: Ignasi de Loiola, Francesc Xavier, Pere Favre, Simon Rodríguez, Nicolás Bobadilla, Diego Laínez i Alfonso Salmerón. Després, en anys successius, van fer els mateixos vots, també a Montmartre: Claudi Jay (1535), i Joan Coduri i Pascasi Broët (1536). Encara més, en aquestes deliberacions de 1539, el grup havia augmentat amb altres companys d'Itàlia que, tanmateix, no s'hi havien incorporat formalment, potser a l'espera de l'aprovació pontificia: Antonio de Araoz, Bartolomé Ferrão, Diego Eguía, Esteban Eguía, Francisco de Estrada, Antonio de Estrada, Diego de Cáceres.

v Es tracta dels Concilis IV de Laterà (1215) i II de Lió (1274).

vi L'acta d'aquest llarg procés de deliberació, la “Deliberació dels Primers Pares” (*Monumenta Ignatiana, Constitutionum Praevia*, p. 1-7) s'ha difós molt aquests últims anys, atès que ofereix un model molt inspirador de deliberació en comú. Una bona presentació i comentari d'aquest document, adaptat a circumstàncies actuals, el podem veure a: J. C. Dhôtel, Discernir en comú (Sal Terrae, Santander). Com es pot deduir de la recerca i decisió comuna del grup, l'origen de la Companyia és una cofundació, perquè no és l'obra d'un de sol. Tots els companys són reconeguts com a *primi patres*, tot i que amb una especial influència d'Ignasi tant en la formació del grup com en la seva inspiració espiritual. A més, pel que fa a la seva participació en els textos fundacionals, s'ha afirmat amb raó: “van néixer d'ell, després es van escriure amb ell, en el seu nom, juntament amb ell, segons ell, sota la seva direcció, el seu control, la seva supervisió, conforme a les seves indicacions i precisions” (S. Breton, *Les textes fondateurs dans la Compagnie de Jésus*. Recherches de Sciences Religieuses 88/3 (2000) 329-345).

vii Tot i que el cardenal Cantarini va escriure el 3 de setembre, referint-se als “cinc capítols” que “van complaure molt” el Papa i que els “va aprovar benigníssimament i els confirmà”, tant Geronimo Ghinucci com Bartolomeo Guidiccioni es van oposar a l'aprovació per les raons citades més amunt. Aquest últim, nomenat àrbitre, al final cedeix, amb la sola condició de limitar els professors a 60.

viii Tant Pau III com Juli III a les butlles de 1540 i 1550, on es conté la *Fòrmula* o *Regla*, fan la presentació del grup dels companys, després de citar-los nominalment com a mestres de París i amb la menció de les seves

---

diòcesis respectives. Totes dues presentacions són una adaptació d'aquesta que ja precedia el primer redactat o *cinc capítols*: “Hem sentit sovint de diverses persones, que vosaltres, sacerdots pobres de Crist, procedents de diverses regions del món, us heu ajuntat i, per inspiració de l'Esperit Sant, com creiem, us heu posat d'acord per actuar segons un únic propòsit: deixar els atractius d'aquest món per dedicar les vostres vides perpètuament a nostre Senyor Jesucrist i al seu vicari a la terra; i tal com ens ho han testimoniats contínuament barons de confiança provada, us heu exercitat encomiablement, ja per uns quants anys, a la vinya del Senyor, predicant públicament la paraula de Déu, exhortant en privat, escoltant confessions, exercitant les persones en pies meditacions, servint en hospitals, pelegrinant, instruint nens i persones ignorants en el necessari per a la vida cristiana i, per fi, en tots els altres oficis de caritat, i arreu on heu estat, sense cap senyal d'heretgia, avarícia o indignitat, sinó atenent a tothom amb molta aprovació i lloança.

Sentint tot això de vosaltres, ens n'alegràvem, com és convenient, i en gran manera desitjàvem que molts, tant de bo tots si fos possible, i principalment els clergues, es renovessin amb l'exemple de la madura conversa (que teniu vosaltres); i rumiàvem la manera d'oferir algun signe amb el qual declaréssim que ens és grata la vostra virtut i religió.

El nostre volgut fill, el cardenal Contarini, ens va explicar que el vostre institut de vida és lloat per molts i alguns l'han aprovat tant que també ells el volen seguir; i que vosaltres desitgeu molt, per conservar i perfeccionar la unió de la vostra Companyia en Crist, establir per escrit i amb vincle d'obediència que totes aquestes coses que heu comprovat per experiència siguin conduents per a la finalitat que us heu proposat...” (Traducció de Javier Osuna, *Amigos en el Señor. Unidos para la dispersión*, Colección “Manresa”, Mensajero-Sal Terrae, Bilbao-Santander, 1998, p. 161).

ix El nom de Jesús es va prendre com a distintiu perquè ja a Vicenza (1537), els primers companys “vist que no tenien un cap entre ells, ni un altre preòsit, sinó Jesucrist, a qui solament desitjaven servir, els va semblar que prenguessin el nom de qui tenien per cap, i que es digués la ‘Companyia de Jesús’” (*Fontes Narrativi, I, 204*). La visió d'Ignasi a la capella de La Storta revela la fondària espiritual de la convicció, que Laínez relaciona amb aquesta profunda experiència mística: “per això, prenent el P. Ignasi gran devoció a aquest santíssim nom, va voler anomenar la congregació ‘la Companyia de Jesús’” (*Archivum Historicum Societatis Iesu 35(1966)137-138*). Aquestes paraules de Laínez també projecten llum sobre el sentit del terme *Companyia* que, segons l'ús molt corrent de l'època, no significava altra cosa que *congregació, associació*.

x La triple finalitat de la Companyia té una actualitat palpitant. La “defensa” és avui en dia l'ajut a tantes persones que viuen una fe assetjada pels mil qüestionaments que plantegen el món i la cultura actuals (cultura impregnada d'increença, injustícia creixent i insultant, sistemes polítics i econòmics perversos, pluralisme cultural i religions, hedonisme, postmodernitat, etc.). Persones que, a més, han de fer front a les resistències a la fe i a la vida segons l'evangeli, que provenen d'elles mateixes. La “propagació de la fe” toca la dimensió evangelitzadora de l'Església, no solament a països on l'evangeli no ha estat encara anunciat, sinó als “països de missió” que constitueixen moltes zones geogràfiques i àmbits humans de països d'antiga tradició cristiana. L'ajut a la “vida i doctrina cristiana” és el servei a les persones cristianes perquè visquin una fe més adulta, tant en la seva assimilació personal i intel·lectual com en un compromís de vida més coherent amb aquesta mateixa fe madura.

xi Aquí queda esbossada una doble *diakonia*, de la paraula i de l'esperit, que es completarà, com veurem més endavant, amb la de la caritat.

xii Aquesta formulació és l'última síntesi després de les redaccions de 1539 i 1540. Es distingeix entre la finalitat de la Companyia, els mitjans que van units a aquesta finalitat i altres activitats que tot jesuïta ha d'estar disposat a practicar, “com semblarà convenient a la glòria de Déu i al bé comú”. Cal destacar que, atès que a la *Fórmula* es considera en primer pla el ministeri presbiteral, en explicitar algunes obres de caritat o socials, d'una banda, s'eixampla la perspectiva del ministeri presbiteral i, de l'altra, el servei de la Companyia queda configurat com el d'una *triple diakonia*: de la paraula, de l'esperit i de la caritat o social. Aquesta concepció de l'apostolat, que uneix al ministeri espiritual i de la paraula el de la misericòrdia, és reflex de l'experiència apostòlica dels primers companys. No és d'estranyar que, fidel a aquesta sensibilitat apostòlica, la missió de la Companyia s'hagi expressat recentment com a “servei de la fe i promoció de la justícia que aquesta fe implica”. Vegeu les *Congregacions Generals 32, 22 i 34*.

---

xiii Cfr. Mt 10,8. Tot el discurs de missió (Mt 9,35-10,42), segons el sentir tradicional de la Companyia, es troba a la base del seu carisma.

xiv Aquesta facultat ara és competència del Superior o Prepòsit General, després de sentir el seu Consell i el Superior Major sota la jurisdicció del qual es troba la casa o col·legi (*Normes Complementàries de les Constitucions*, n. 401:3).

xv Cfr. Mt 28,19.

xvi Cfr. Lc 14,28.

xvii Cfr. 1Pe 5,1-3; Fil 3,17; 2Te 3,9; 1Tim 4,12.

xviii Cfr. Mt 10,10. Aquesta formulació de la pobresa va passar per diverses etapes: els “cinc capítols” de 1539, la

Fórmula de 1540, un període de reflexió i revisió a partir de 1541 fins a arribar al text present. Durant 40 dies, a principis de 1544, Ignasi dedica llargues hores de pregària a perfilar aquest punt de la pobresa. El testimoni directe i patètic d'aquest discerniment, exponent de les més altes gràcies místiques, el tenim en el seu *Diari espiritual*. En l'excel·lent edició de Santiago Thió (*El Pelegrí endins*, Claret, Barcelona 1990), podem trobar tots els detalls del plantejament i la deliberació espiritual sobre la pobresa de la Companyia que va fer Ignasi. Els canvis socials que s'han anat succeint amb els segles han conduït a diverses acomodacions que, avui dia, poden reduir-se a aquests trets fonamentals: 1) *Individus, comunitats i les seves esglésies*: Fora de l'adquisició del necessari per a la vida i el sosteniment, no poden disposar d'ingressos o rendes fixos. Ni poden exigir cap compensació per les tasques pastorals (predicar, administrar sagraments, donar exercicis, etc.), amb la salvetat de les despeses originades per aquests serveis apostòlics, com els viatges. Tot i que es manté el dret de percebre la retribució per altres feines pròpies de la Companyia (una càtedra universitària, per exemple). Tots els jesuïtes han de viure un estil de vida com el de la gent senzilla del lloc on viuen i tot el que rep cada u ha de destinar-se a la comunitat o a altres comunitats segons el cas. 2) *Centres o institucions apostòliques*: Poden tenir ingressos, rendes o altres propietats per al desenvolupament del seu servei propi. Tanmateix, els jesuïtes i les comunitats no poden disposar d'aquests béns. 3) *Col·legis o cases de formació dels jesuïtes*: També poden disposar de béns o rendes per al manteniment dels qui es troben en formació i dels seus formadors. Tots aquests punts, amb tot detall, es troben exposats a les *Normes Complementàries de les Constitucions*, n. 181-187; 191; 196; 197; 203-205.

xix Cfr. Mt 20,1-16.

xx Aquí es refereix als col·legis, residències d'estudiants universitaris que es formen per ser jesuïtes i acudeixen a les aules de la universitat. Això no obstant, els col·legis oberts per a l'ensenyament i l'educació dels seglars, el 1550

ja eren més de 13. Alguns d'ells ja dedicats exclusivament a l'educació, com el famós de Mesina, fundat el 1548.

xxi En la primera redacció, la dels “cinc capítols”, aquí s'especificava molt més el motiu d'aquesta exempció del cor: “Per tal que no s'apartin dels oficis de la caritat, als quals ens hem dedicat completament. Cosa per la qual tampoc no faran servir orgues, ni música a les misses o en altres oficis religiosos seus. Perquè hem experimentat que aquestes coses, que lloablement adornen el culte diví dels altres clergues i religiosos, i van ser introduïts per impulsar i commoure els ànims per mitjà de càntics i celebracions dels misteris, són per a nosaltres no petit impediment; atès que segons la nostra vocació, hem d'estar sovint ocupats, a part d'altres oficis indispensables, durant una gran part del dia i, fins i tot, de la nit, a consolar els malalts de cos i d'ànima”. Aquest text, que segurament necessitaria algunes matisacions litúrgiques, es va eliminar, pel que sembla, per no donar peu a les crítiques luteranes contra el culte catòlic. Amb aquesta omisió, lamentablement, es va perdre una expressió explícita del motiu de l'exempció del res coral i de les celebracions litúrgiques solemnes.

xxii Cfr. Rm 12,1. En els “cinc capítols” s'expressa i justifica d'aquesta manera la vida comuna a l'exterior: “Que no imposin als companys, sota obligació de pecat mortal, cap gènere de dejunis, disciplines, portar els peus descalços, o descobert el cap, colors especials de vestits, distincions d'aliments, penitències, cilicis i altres

---

mortificacions de la carn. Prohibim totes aquestes coses, no perquè les condemnem, ja que les lloem molt i les valorem en aquells que les practiquen. Simplement, no volem que els nostres estiguin oprimits per tantes càrregues juntes o que pretenguin alguna excusa per abandonar l'exercici de les coses que ens vam proposar. Cadascú podrà exercitar-s'hi amb devoció, segons que vegi que li són necessàries o útils, si el Superior no li ho prohibeix". Probablement, com en el cas de l'exempció del rés coral, en la supressió d'aquest paràgraf va intervenir la precaució davant les crítiques dels luterans. També aquí es va perdre l'expressió més clara del motiu de la no-obligació de penitències establertes.

xxiii A fi de posar remei a la penúria de col·laboradors en les tasques pròpies de la Companyia, Pau III pel breu *Exponi nobis* (1546) va concedir la facultat d'admetre coadjutors per a les coses espirituals i temporals.

xxiv Cfr., per exemple, l'obra pionera de Víctor Codina, *Teología de la vida religiosa*, Madrid, 1968. També l'obra del mateix autor, en la qual aprofundeix en el significat del *religiós* en el món secularitzat: *Nueva formulación de la vida religiosa*, Bilbao 1972. Juntament amb la menció de les aportacions teològiques de J. B. Metz, C. Palmés, J. Sobrino, A. Torres Queiruga, etc., cito dues obres femenines interessants i de perspectiva complementària: L. Licheri, *Por un simple "sí". La vida religiosa apostólica femenina*, Santander, 1995 i J. Chittister, *El fuego en estas cenizas. Espiritualidad de la vida religiosa hoy*, Santander, 1999.

xxv A més, la Regla encarrega a l'ancià, el mestre de novicis, que vegi si el monjo que entra al monestir "cerca de veritat Déu" (Regla, 58:7).

xxvi Cfr. *Autobiografía*, n. 11, 26, 45, 50, 54, 63, 70, 71.

xxvii *Manuscrit dédié à la Révérende Mère Agnès de Jésus: De la Profession à l'Acte d'Offrande*.

xxviii Vegeu: Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 8.

xxix S'ha pogut afirmar, referint-se al carisma de la Companyia de Jesús, que "en un cert sentit, el fet de convertir-se en un orde religiós pròpiament tal, va ser el resultat derivat de la 'finalitat de la nostra vocació'", és a dir, de la vocació essencialment apostòlica (J. C. Futrell, *Making an Apostolic Community of Love: The Role of the Superior according to St. Ignatius Loyola*, The Institute of Jesuit Sources, St. Louis, Missouri, USA, 1970, p. 206, nota 43).

xxx Així es comprèn la dita de Francesc Xavier, expressió d'una vivència afectiva intensíssima: "Companyia de Jesús, companyia d'amor", quan vivia la seva missió a milers de llegües de distància dels seus companys, amb els quals només havia compartit la seva vida (amb una gran intensitat i de mil maneres, és cert) durant uns deu anys d'estudis i de formació espiritual a París i Itàlia. Pel que fa a la comunicació, el mateix cas de Xavier és il·luminador i simptomàtic de com la correspondència va possibilitar el manteniment d'informació i progrés de la unió de cors. Les seves cartes estan inflamades d'espontaneïtat i d'afecte, i al mateix temps fan partíceps els seus destinataris del moviment de la seva vida apostòlica. Ignasi deixarà establert en les Constitucions la importància de la "molta comunicació" (*Const.* 821). I aquesta recomanació es va complir amb exacta fidelitat, com ho demostra el descomunal arsenal que representa l'epistolari de la Companyia de Jesús. Aquesta intensa, fraterna i cuidada comunicació, que pertany a aquelles coses fonamentals que, segons Ignasi, han d'ajudar la Companyia a conservar-se i créixer "en el seu bon ser", ha arribat a ser d'alguna manera "la litúrgia celebrada pels jesuïtes"(Luce Giard).

xxxi Vegeu el que diu el Vaticà II sobre la comunicació entre Superiors i súbdits, a: *Perfectae Caritatis*, 14. Suposat que la missió no és simplement un servei més o menys especialitzat, sinó una participació en l'obra evangelitzadora, que pertany plenament a la vida de fe, el ministeri de l'autoritat difícilment podrà realitzar-se convenientment tant en bé dels destinataris de la missió, com en profit del mateix religiós o religiosa si no es produeix una comunicació que arribi fins als nivells més íntims (crides interiors, resistències, fins i tot temptacions o pecats dominants). Ara bé, aquesta comunicació (feta amb llibertat i d'una manera familiar i confidencial) ajuda, a més, a elevar i mantenir tant la missió mateixa com les relacions personals i comunitàries en un pla d'alta qualitat espiritual. I també és font de goig i pau profunds.

Una forma de realitzar aquesta comunicació és la coneguda com “manifestació de consciència” que Ignasi de Loiola exposa amb detall a les *Constitucions de la Companyia de Jesús* (n. 92). Aquí és demana un diàleg ampli i profund amb el Superior, que abasti fins i tot el nivell de consciència a fi que es pugui encertar en el moment de donar les diferents missions apostòliques. Perquè aquestes no són simplement un assumpte de competència professional, sinó una obra evangelitzadora, i perquè no s’ha de posar els germans religiosos “fora de la seva mesura en perills o treballs més grans d’aquells que en el Senyor nostre podrien amorosament patir” (*Ibid.*). No ignoro la prescripció matisada del *Codi de Dret Canònic* (c. 630:5) que prohibeix els Superiors induir d’alguna manera a una manifestació de consciència. Tanmateix, crec que cal destacar el que el mateix *Codi* aconsella: un esperit espontàniament obert als Superiors, la qual cosa, certament, demana de part d’aquests una actitud veritablement evangèlica i de confiada acollida que inviti a la comunicació íntima.

xxxii El desig ignasià de viure com a “sacerdots honestos”, és a dir, en pobresa i vida evangèlica, però sense exigència d’hàbits, ni de pràctiques penitencials o de pietat comunitàries fixes i obligatòries, manifesta aquesta voluntat de conciliar una vida de testimoni evangèlic amb l’acostament als destinataris de l’apostolat.

xxxiii Així s’expressa Ignasi en una carta a un jesuïta preocupat perquè la tasca apostòlica, burocràtica per cert, li impedia donar-se més a la pregària: “Les distraccions preses per a major servei seu... no solament poden ser equivalents a la unió i recol·lecció de l’assídua contemplació, sinó encara més acceptades, com a procedents d’una més violenta i forta caritat” (A Manuel Godinho, 31 de gener de 1552).

xxxiv Cfr. Filipencs 1,8-10.

xxxv Cfr. *Constitucions*, n. 582.

xxxvi Cfr. *Constitucions*, n. 288.

© *Cristianisme i Justícia* – Roger de Llúria 13 – 08010 Barcelona
T: 93 317 23 38 – Fax: 93 317 10 94 –
espinal@redestb.es - www.fespinal.com